

Súd: Okresný súd Levice
Spisová značka: 16C/19/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4314202739
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 11. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Lenka Kostolanská
ECLI: ECLI:SK:OSLV:2016:4314202739.7

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Levice, sudkyňou JUDr. Lenkou Kostolanskou, v spore žalobkyne: F. L., J.. XX. XX. XXXX, G. Y. X. XXX, zast. Advokátska kancelária JUDr. Peter Rybár, s.r.o., so sídlom Košice, Kuzmányho 29, IČO: 47 234 466, proti žalovanému: POHOTOVOSTĚ, s.r.o., so sídlom Bratislava, Pribinova 25, IČO: 35 807 598, o zaplatenie 885,96 eura s príslušenstvom, takto

rozhodol:

Súd žalobu **z a m i e t a**.

Žalovaný má nárok na plnú náhradu trov konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobou, doručenu súdu dňa 17. 02. 2014, sa žalobkyňa voči žalovanému domáhala zaplatenia sumy 885,96 eura s príslušenstvom. Svoj žalobný návrh zdôvodnil a tým, že zmluvou o úvere č. 4092059 uzavretou medzi žalobkyňou a žalovaným dňa 31. 03. 2005 došlo k poskytnutiu finančných prostriedkov žalobcovi zo strany žalovaného vo výške 663,88 eura. Žalobkyňa uvedením zo omylu zo strany žalovaného (predložením absolútne neplatnej zmluvy v časti úrokov a poplatkov) uhradila na jeho účet sumu podľa zmluvy vo výške 1.549,84 eura, tzn. o 885,96 eura viac, než mal žalovaný nárok. V rozsahu sumy 885,96 eura tak došlo k bezdôvodnému obohateniu na strane žalovaného. Okrem toho žiadala aj úrok z omeškania a to odo dňa 06. 02. 2014, čo bol deň na dobrovoľné plnenie v zmysle výzvy žalobkyne, ako aj náhradu trov konania.

2. Žalovaný vo svojom vyjadrení v prvom rade bol toho názoru, že v danom prípade sa nejedná o spotrebiteľský úver, a preto RPMN nemusela byť uvedená. Rovnako tak zastal názor, že nebolo možné zmluvu o úvere posudzovať ako zmluvu o spotrebiteľskom úvere v zmysle zákona o spotrebiteľských úveroch a aj preto bol toho názoru, že zmluva o úvere nemusela obsahovať ani údaj o RPMN a teda žalovaný má nárok nie len na vrátenie úveru, ale aj príslušného poplatku za poskytnutie úveru. Okrem toho dodal, že zo zmluvy o úvere nenastala ani jedna z foriem bezdôvodného obohatenia, ktorú stanovuje zákon. Záverom mal za to, že k bezdôvodnému obohateniu nedošlo a akýkoľvek nárok na jeho vydanie podlieha zákonnej objektívnej premlčacej trojročnej lehote. Vydania bezdôvodného obohatenia sa žalobkyňa v zmysle ustanovení zákona mohla domáhať v subjektívnej (dvojoročnej) lehote, teda od okamihu, keď sa o bezdôvodnom obohatení dozvedela. Zdôraznil, že táto lehota žalobkyne už márne uplynula. Naviac, v žalobe absentujú skutočnosti rozhodujúce pre určenie začatia plynutia subjektívnej premlčacej lehoty, avšak napriek tomu požadovaný nárok žalobkyne sa stal premlčaný v subjektívnej a aj objektívnej premlčacej lehote v celom rozsahu a to dňa 29. 09. 2008, preto navrhol, aby súd po vykonanom dokazovaní žalobu žalobkyne ako neopodstatnenú a premlčanú v celom rozsahu zamietol.

3. Súd vo veci najskôr rozhodol rozsudkom zo dňa 20. 05. 2014 č.k. 16C/19/2014-178 tak, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobkyne 885,96 eura s 8,05% ročným úrokom z omeškania z dlžnej sumy od 22. 08.

2014 do zaplataenia a trovy konania zodpovedajúce trovám právneho zastúpenia vo výške 483,24 eura, trovy na účet právneho zástupcu žalobkyne, všetko v lehote troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku. Žalobu vo zvyšnej časti zamietol a žalovanému uložil povinnosť zaplatiť súdny poplatok zo žaloby vo výške 53 eur v lehote troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

4. Proti tomuto rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie žalovaný, namietajúc, že vzniesol námietku premlčania, s ktorou sa súd pri svojom rozhodovaní vôbec nezaoberal. Poukázal na to, že požadovaný nárok žalobkyne sa stal premlčaný v subjektívnej a aj v objektívnej premlčacej lehote v celom rozsahu a to dňa 29. 09. 2008. Okrem toho vytýkal, že úmyselné obohatenie je potrebné preukázať, avšak súd neuviedol žiadne pádne argumenty, ku ktorým by sa bolo možné vyjadriť. Rovnako tak vytkol nepreukázanie subjektívnej premlčacej doby a tiež nesprávne kvalifikovanie zmluvného vzťahu ako zmluvy o spotrebiteľskom úvere.

5. Žalobkyňa v písomnom vyjadrení k odvolaniu úmyselné bezdôvodné obohatenie odôvodnila tým, že predmetná zmluva bola uzatvorená po 4 rokoch podnikania žalovaného v oblasti poskytovania úverov, kedy po celý čas platila zákonná, nevyvrátiteľná fikcia bezúročnosti a bezpoplatkovosti poskytnutých úverov v prípade absencie RPMN. To, že dlhodobé ignorovanie zákonnej povinnosti uvádzať ročnú percentuálnu mieru je nevyhnutné hodnotiť ako úmyselné konanie zamerané na získanie bezdôvodného obohatenia bez právneho dôvodu bolo potvrdené aj inými rozhodnutiami, ktoré vo vyjadrení následne citovala. K námietke subjektívnej premlčacej lehoty uviedla, že žalovaný vznesenú námietku premlčania riadne neodôvodnil a nepodložil relevantnými dôkazmi, pričom dôkazné bremeno spočíva práve na jeho strane. Zároveň prehlásila, že o tom, že sa na jej úkor niekto obohatil, sa dozvedela od svojho právneho zástupcu. Došlo k tomu po prvej porade, keď si právny zástupca preštudoval zmluvu, ktorú mu predložila a informoval ju o možnostiach uplatnenia si práv.

6. Krajský súd v Nitre ako odvolací súd uznesením zo dňa 22. 09. 2016 č.k. 8Co/191/2016-218 rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutých častiach - okrem zamietajúce výroku zrušil a vec vrátil tomuto súdu na ďalšie konanie s tým, že súdu prvej inštancie vytkol, že neuviedol (nezdôvodnil) deň, od ktorého počítal počiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby a náležite (skutkovo a právne) nezdôvodnil, ktoré konanie (a prečo) na strane žalovaného považuje za jeho úmyselné konanie smerujúce k získaniu majetkového prospechu bez právneho dôvodu (bezdôvodného obohatenia), a to aj s ohľadom na ustanovenia zákona č. 258/2001 Z.z., ktorým zákon neuvádzanie RPMN pri úveroch osobitne upravuje v ustanovení § 4 ods. 2 výhradne tým spôsobom, že je úver bezúročný a bez poplatkov (bez ohľadu na ich výšku) teda zákon nerieši ani neplatnosť zmluvy o úvere (pre neuvedenie RPMN) a neustanovuje žiadnu inú právnu domnienku ohľadom konania (subjektov) rozporného so zákonom; žalobkyňa uvádzala, že zo strany žalovaného bola uvedená do omylu. Ustálil, že dôkazné bremeno je pritom na žalobkyňi, ktorá musí právne významné tvrdenia preukázať nad akúkoľvek pochybnosť, t.j. tvrdenie o momente významnom pre začatie plynutia subjektívnej lehoty, úmyselnosti žalovaného získať bezdôvodné obohatenie a o nepremičaní jej práva.

7. Okrem toho odvolací súd sa stotožnil s právnym posúdením súdu prvej inštancie v časti týkajúcej sa toho, že predmetná zmluva o úvere je spotrebiteľským úverom, a preto v ďalšom konaní sa súd uvedenou skutočnosťou zaoberať už nebude a bude vychádzať z toho, že na predmetný právny vzťah je potrebné aplikovať nielen ustanovenia týkajúce sa spotrebiteľského úveru, ale aj spotrebiteľskej zmluvy.

8. Predmetom sporu tak zostala istina 885,96 eura s 8,05% ročným úrokom z omeškania z dlžnej sumy od 22. 08. 2014 do zaplataenia a trovy konania.

9. Súd vec prejednal na nariadenom pojednávaní, ktorého sa nezúčastnila žalobkyňa, právny zástupca žalobkyne, pričom svoju neúčasť ospravedlnili a súhlasili s prejednaním v ich neprítomnosti, nakoľko k sporným skutočnostiam sa už vyjadrili a žalobkyňa bola vypočutá. Rovnako tak sa ospravedlnil žalovaný, ktorý nežiadal odročiť pojednávanie, preto súd podľa § 180 CSP vec prejednal v neprítomnosti žalobkyne, právneho zástupcu žalobkyne a žalovaného.

10. Opätovne sa oboznámil s listinnými dôkazmi, ako aj výsluchom žalobkyne, nachádzajúcimi sa v spise a ustálil tento skutkový a právny stav:

11. Dňa 31. 03. 2005 došlo k uzatvoreniu Zmluvy o úvere č. 4092059 medzi žalobkyňou ako dlžníčkou a žalovaným ako veriteľom, v ktorej bolo dohodnuté, že veriteľ je oprávnený poskytnúť dlžníkovi úver v sume 20.000 Sk a dlžník sa zaväzuje zaplatiť veriteľovi túto sumu zvýšenú o príslušný poplatok vo výške 16.000 Sk, t.j. celkovo zaplatiť čiastku 36.000 Sk v 10 mesačných splátkach po 3.600 Sk počnúc dňom 28. 04. 2005.

12. Z výpisu splátok a pokút vyplýva, že žalobkyňa mala zaplatiť 10 splátok po 119,5 eura, resp. druhý variant, avšak žalobkyňa uhradila dlžnú sumu tak, že dňa 13. 09. 2005 uhradila sumu 116,18 eura, dňa 29. 09. 2005 sumu 1.449,86 eura a dňa 12. 10. 2005 sumu 116,18 eura, čím uhradila spolu 1.682,22 eura, teda suma 132,38 eura jej bola žalovaným dňa 11. 11. 2005 vrátená.

13. Podaním zo dňa 03. 02. 2014, nazvaným výzva na vrátenie plnenia prijatého bez právneho dôvodu, bol žalovaný vyzvaný na vrátenie sumy 885,96 eura najneskôr do 06. 02. 2014 a to z dôvodu bezdôvodného obohatenia, keďže v zmluve o úvere absentoval údaj o konečnej splatnosti úveru a údaj o výške ročnej percentuálnej miere nákladov.

14. V dôsledku vznesenej námietky premlčania žalovaným, ako aj právneho názoru odvolacieho súdu sa súd v prvom rade zaoberal otázkou uplynutia subjektívnej a objektívnej premlčacej doby, vychádzajúc pritom z ustanovení Občianskeho zákonníka, nakoľko zo strany odvolacieho súdu bolo ustálené, že právne posúdenie zmluvy o úvere ako spotrebiteľského úveru bolo správne.

15. Podľa § 451 ods. 1 Občianskeho zákonníka, kto sa na úkor iného bezdôvodne obohatí, musí obohatenie vydať.

16. Podľa § 451 ods. 2 Občianskeho zákonníka, bezdôvodným obohatením je majetkový prospech získaný plnením bez právneho dôvodu, plnením z neplatného právneho úkonu alebo plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol, ako aj majetkový prospech získaný z nepoctivých zdrojov.

17. Podľa § 100 ods. 1 Občianskeho zákonníka, právo sa premlčí, ak sa nevykonalo v dobe v tomto zákone ustanovenej (§ 101 - § 110). Na premlčanie súd prihliadne len na námietku dlžníka. Ak sa dlžník premlčania dovoľá, nemožno premlčané právo veriteľovi priznať.

18. Podľa § 107 ods. 1 Občianskeho zákonníka právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia sa premlčí za dva roky odo dňa, keď sa oprávnený dozvie, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto sa na jeho úkor obohatil.

19. Podľa § 107 ods. 2 Občianskeho zákonníka najneskôr sa právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia premlčí za 3 roky a ak ide o úmyselné bezdôvodné obohatenie, za 10 rokov odo dňa, keď k nemu došlo.

20. Podľa § 122 ods. 2 Občianskeho zákonníka koniec lehoty určenej podľa týždňov, mesiacov alebo rokov pripadá na deň, ktorý sa pomenovaním alebo číslom zhoduje s dňom, na ktorý pripadá udalosť, od ktorej sa lehota začína. Ak nie je takýto deň v poslednom mesiaci, prípadne koniec lehoty na jeho posledný deň.

21. V prípade práva na vydanie plnenia bezdôvodného obohatenia zákon ustanovuje 2-ročnú subjektívnu a 3-ročnú, resp. 10-ročnú objektívnu premlčaciu dobu. Ich vzájomný vzťah je taký, že pokiaľ skončí plynutie jednej z nich a dôjde k vzneseniu námietky premlčania, premlčané právo nemožno oprávnenému priznať. Objektívna premlčacia doba začína plynúť od okamihu, keď k bezdôvodnému obohateniu skutočne (fakticky) došlo a to bez ohľadu na to, či oprávnený o ňom vedel alebo nie. Pre začiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby je rozhodujúci deň, keď sa oprávnený dozvie, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto sa na jeho úkor bezdôvodne obohatil. Keďže oprávnený sa o bezdôvodnom obohatení nemôže dozvedieť skôr ako vzniklo, ani subjektívna premlčacia doba nemôže začať plynúť skôr, ako objektívna. Oprávnený sa dozvie o vzniku bezdôvodného obohatenia a o tom, kto sa na jeho úkor obohatil vtedy, keď skutočne (preukázateľne) zistí skutkové okolnosti, na základe ktorých môže podať žalobu o vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia, t.j. keď nadobudne vedomosť o rozsahu bezdôvodného obohatenia a o sebaobohateného a to bez ohľadu na to, že sa o tých skutočnostiach mohol dozvedieť skôr. V podstate to znamená, že oprávnený sa dozvie, že došlo k

bezdôvodnému obohateniu a kto sa na jeho úkor obohatil, keď získa znalosť tých skutkových okolností, z ktorých je možné zodpovednosť za bezdôvodné obohatenie vyvodiť.

22. V desaťročnej premlčacej dobe sa právo na vydanie bezdôvodného obohatenia premlčí vtedy, keď bezdôvodné obohatenie bolo získané úmyselne. Úmysel, či už priamy alebo nepriamy, musí smerovať k bezdôvodnému obohacovaniu sa, a musí existovať už v čase získania bezdôvodného obohatenia. Ak nie sú splnené podmienky na desaťročnú premlčaciu dobu, platí trojročná objektívna premlčacia doba, a to aj v prípade, keď povinný získanie bezdôvodného obohatenia vôbec nezavinil; zodpovednosť za bezdôvodné obohatenie je zodpovednosťou objektívnou.

23. Z uvedeného teda vyplýva, že v prípade práva na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia je ustanovená kombinovaná premlčacia doba, t.j. subjektívna a objektívna premlčacia doba. Jej začiatok je upravený odlišne s tým, že tieto dve premlčacie doby začínajú, plynú a končia nezávisle na sebe. Vychádzajúc z výkladu plynutia subjektívnej a objektívnej premlčacej doby pri bezdôvodnom obohatení zo spotrebiteľskej zmluvy, obsiahnutého v uznesení Krajského súdu v Nitre zo dňa 29. februára 2016 sp. zn. 6Co/562/2015, ako aj v rozsudku Krajského súdu v Nitre zo dňa 27. januára 2016 sp. zn. 6Co/220/2015 súd zistil, že v posudzovanom prípade je rozhodujúca otázka, kedy začala plynúť subjektívna dvojročná premlčacia doba. Za rozhodujúci pre začiatok jej plynutia bolo potrebné považovať deň, kedy sa oprávnený v konkrétnom prípade skutočne dozvie o tom, že na jeho úkor došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto ho získa. Nie je pritom rozhodujúce, že oprávnený mal možnosť sa potrebné skutočnosti dozvedieť už skôr. V danom prípade tak pri posudzovaní vedomosti žalobkyne o vzniku bezdôvodného obohatenia a o tom v prospech koho k obohateniu došlo, bolo potrebné vychádzať zo dňa, kedy žalobkyňa splatila žalovanému úver, z ktorého požadovala vydanie bezdôvodného obohatenia pozostávajúceho zo splatených úrokov a poplatkov, a to bez ohľadu na skutočnosť, či žalobkyňa skutočne vedela o prípadnej neplatnosti zmluvy o úvere v časti poplatkov a úrokov a o tom, že sa bezdôvodne obohacuje žalovaný. K bezdôvodnému obohateniu došlo teda dňom 29. 09. 2005, kedy žalobkyňa uhradil spolu sumu 1.566,04 eura, teda viac ako bola povinná uhradiť. Okrem toho žalobkyňa uhradila aj ďalšiu sumu 116,18 eura dňa 12. 10. 2005, teda plnila viacej ako v zmysle zmluvy mala, v dôsledku čoho jej žalovaný dňa 11. 11. 2005 vrátil sumu 132,38 eura. Žalobkyni začala plynúť 2- ročná subjektívna premlčacia lehota v zmysle § 107 ods. 1 Občianskeho zákonníka dňa 29. 09. 2005, kedy preukázateľne uhradila poslednú splátku, čo medzi stranami sporu nebolo sporné. Týmto okamihom boli žalobkyni známe všetky skutkové okolnosti potrebné na podanie žaloby na vydanie bezdôvodného obohatenia, t.j. komu plnila a v akej výške. Neobstojí pritom argument, že sa o bezdôvodnom obohatení dozvedela neskôr, nakoľko neskôr sa dozvedela o právnej kvalifikácii nároku, avšak nie o skutočnosti bezdôvodného obohatenia. V prejednávanej veci tak posledný deň 2- ročnej subjektívnej premlčacej doby pripadol na 29. 09. 2007 (2 roky od poslednej splátky), pričom žalobkyňa svoj nárok na zaplatenie sumy uplatnila na súde až 17. 02. 2014, t.j. po uplynutí tejto doby. Čo sa týkalo námietky, že žalovaný nijakým spôsobom nepreukázal uplynutie subjektívnej lehoty, v tomto ohľade súd poukazuje na záver odvolacieho súdu, že dôkazné bremeno je na žalobkyni, o čom bola v rámci rozhodnutia odvolacieho súdu poučená a napriek tomu sa po rozhodnutí odvolacieho súdu žiadnym spôsobom nepokúsila uniesť dôkazné bremeno, ale ospravedlnila svoju neúčast' na pojednávaní s odôvodnením, že predtým sa k veci vyjadrila nielen ona, ale aj jej právny zástupca a zotrvali na žalobe.

24. Rovnako tak neobstalo tvrdenie žalobkyne v tom ohľade, že v danom prípade bola objektívna premlčacia doba desať rokov. Úmyselné konanie žalobkyňa videla v tom, že v úverovej zmluve absentoval údaj o ročnej percentuálnej miere nákladov, čo je síce pravda, avšak uvedené nemožno hodnotiť za úmysel žalovaného bezdôvodne sa obohatiť na úkor žalobkyne. Úmyselné konanie je potrebné jednoznačne preukázať a v tomto ohľade má žalobkyňa nielen bremeno tvrdenia ale aj dôkazné bremeno, ktoré opätovne neuniesla už v čase rozhodovania odvolacieho súdu, ako ani následne po vrátení veci súdu prvej inštancie. Bolo potrebné súhlasiť so žalobkyňou, že žalovaný je podnikateľský subjekt podnikajúci na území Slovenskej republiky od roku 2001, teda by mal byť znalý právnych predpisov. Nemožno však považovať neuviedenie ročnej percentuálnej miery nákladov v úverovej zmluve bez ohľadu na jej ďalšie právne posúdenie za úmysel získať bezdôvodné obohatenie na úkor žalobkyne, pretože žalobkyňa v zmluve o úvere bola jednoznačne oboznámená s tým, za akých podmienok zmluvný vzťah uzatvára. V zmluve bola jednoznačne uvedená suma, ktorú si žalobkyňa požičala, suma, ktorú žalobkyňa zaplatí za poskytnutie úveru a tiež konečná suma. Rovnako tak v zmluve boli rozpísané splátky a to ich počet, výška a začiatok splácania úveru. Čo sa týkalo neuviedenia ročnej percentuálnej miery nákladov, uvedené zákon sankcionuje bezúročnosťou a bezpoplatkovosťou, avšak

nie neplatnosťou zmluvy, a preto neuvedením týchto údajov sa sám žalovaný vystavil tomu, že v prípade namietania ich neuvedenia v zákonom stanovenej lehote, resp. v prípade vzniku sporu o zaplatenie by bol v tejto časti neúspešný. Len veľmi ťažko je možné tvrdiť, že sa žalovaný takému následku vystavil úmyselne, a preto bolo potrebné ustáliť, že úmysel zo strany žalovaného nebol žalobkyňou preukázaný, a teda žalobkyňou požadovaný nárok bol premlčaný aj v objektívnej trojročnej dobe, ktorá žalobkyni márne uplynula dňa 29. 09. 2008 a žaloba bola podaná na súd až dňa 17. 02. 2014.

25. Vzhľadom na vyššie uvedené bolo potrebné dospieť k záveru, že žalovaný sa premlčania úspešne dovolal a to jednak v subjektívnej, ako aj objektívnej premlčacej dobe, preto súd žalobu zamietol.

26. Následne sa súd nezaoberal už vecou samou a to z dôvodu uplynutia subjektívnej a objektívnej premlčacej doby na priznanie bezdôvodného obohatenia.

27. O náhrade trov konania súd rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP tak, že žalovanému priznal plnú náhradu trov konania, nakoľko mal plný úspech v spore a to tým, že súd žalobu zamietol, v dôsledku jeho aktívnej obrany a neunesenia bremena žalobkyňou.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia na Okresnom súde Levice písomne v dvoch vyhotoveniach.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh). Odvolanie musí byť podpísané. Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa zákona č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov, ak povinný dobrovoľne nespĺní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie.